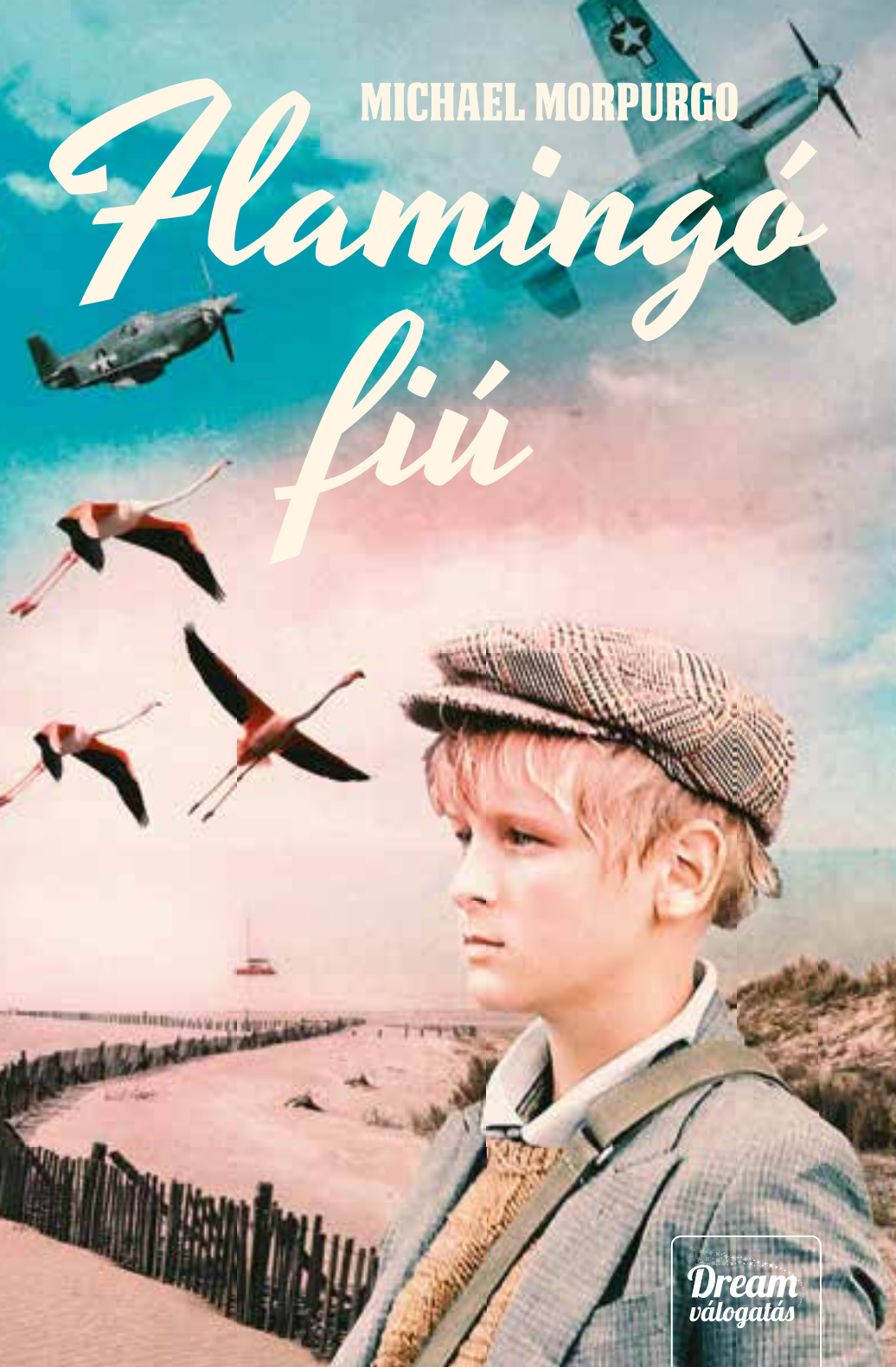
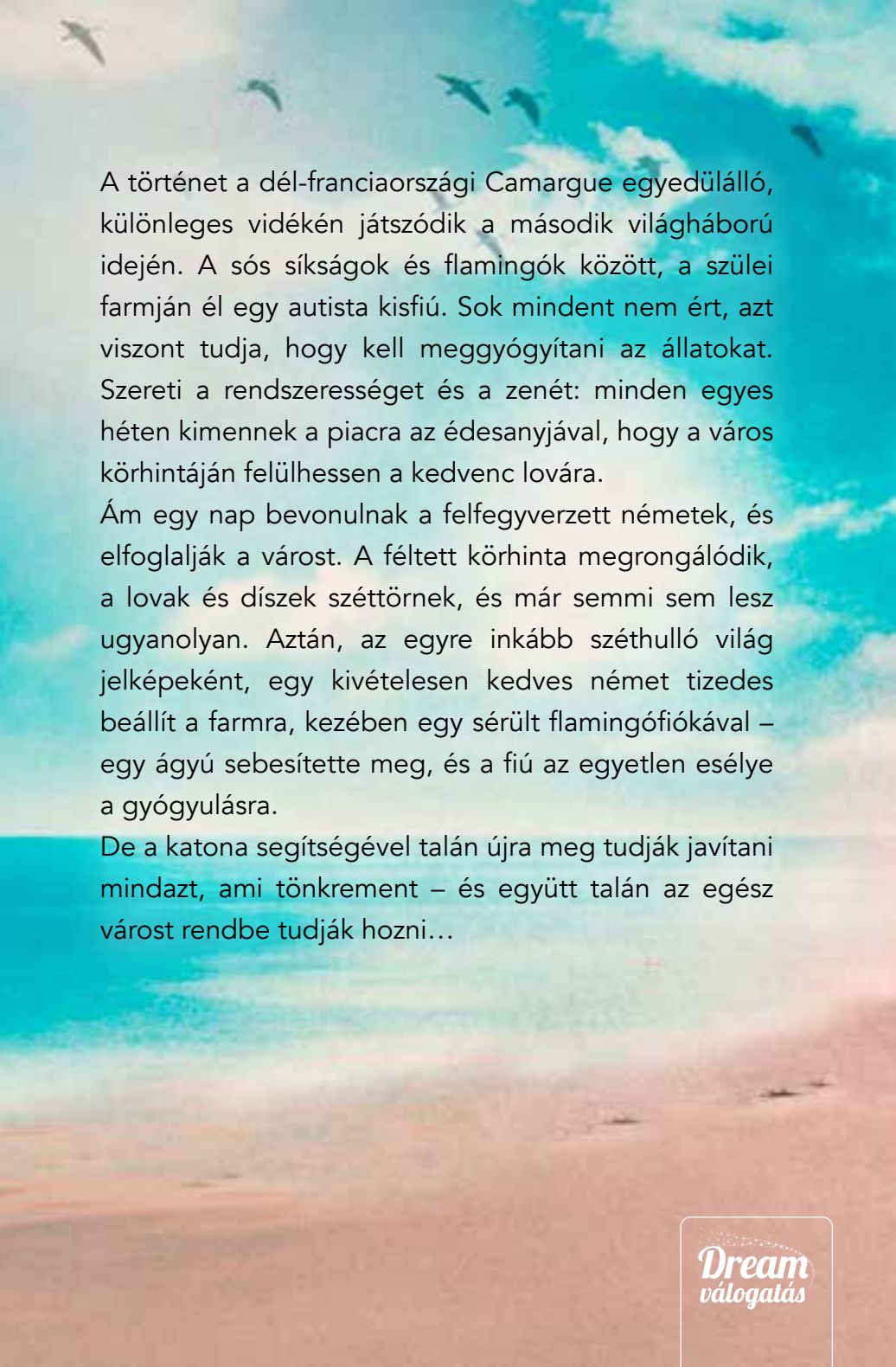

MICHAEL MORPURGO

Flamingófiú

Dream
válogatás

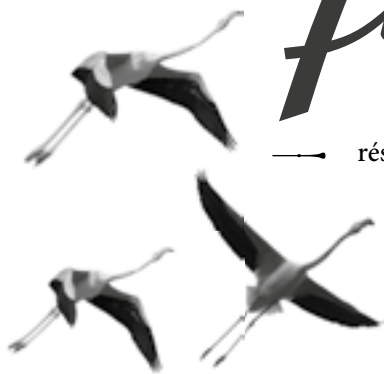
A történet a dél-franciaországi Camargue egyedülálló, különleges vidékén játszódik a második világháború idején. A sós síkságok és flamingók között, a szülei farmján él egy autista kisfiú. Sok mindent nem ért, azt viszont tudja, hogy kell meggyógyítani az állatokat. Szereti a rendszerességet és a zenét: minden egyes héten kimennek a piacra az édesanyjával, hogy a város körhintáján felülhessen a kedvenc lovára.

Ám egy nap bevonulnak a felfegyverzett németek, és elfoglalják a várost. A féltett körhinta megrongálódik, a lovak és díszek széttörnek, és már semmi sem lesz ugyanolyan. Aztán, az egyre inkább széthulló világ jelképeként, egy kivételesen kedves német tizedes beállít a farmra, kezében egy sérült flamingófiókával – egy ágyú sebesítette meg, és a fiú az egyetlen esélye a gyógyulásra.

De a katona segítségével talán újra meg tudják javítani mindazt, ami tönkrement – és együtt talán az egész várost rendbe tudják hozni...

MICHAEL MORPURGO

Flamingó fiú

— részlet —

1. FEJEZET

Valaki, akit Vincentnek hívtak

Még gyerekkoromban olvastam egy könyvben. Már nem emlékszem, milyen könyvben, de a történetet sosem tudtam elfelejteni. Egy öreg csavargó a cigánykaravánja lépcsőjén ülve egy bögre teát ivott a napsütésben. Megállt egy kis időre a körforgalom kellős közepén, kipányvázott tarka lova pedig a közeli füves szegélyen legelészett.

Egyszer csak lefékezett mellette egy rendőrautó. – Itt tilos megállni – mondta a rendőr.

– Jó reggelt, fiam! – felelte a csavargó. – Nem kérsz egy kis teát? Van bőven. – A rend őre erre meghök-kent. Már régóta nem szólította senki sem fiamnak, és ez igencsak kedvére volt.

– Nincs időm teázni – felelte. – De azért köszönöm. Hová mennek maguk ketten a lovával?

– Nem tudom – felelte a csavargó. – Az öreg lóval csak arra megyünk, amerre az út kanyarodik, bárhová is visz bennünket.

– Szép ló! – jegyezte meg a rendőr, egyre inkább megenyhülve.

– És fiam, te merre mész ezen a szép napon? – kérdezte tőle az öreg csavargó.

– Talán én is azt teszem, amit maga – felelte a rendőr. – Talán csak arra megyek, amerre az út kanyarodik. Jó ötletnek tűnik.

És ezzel el is ment, pedig tudta, hogy el kellett volna vinnie onnan az öreg csavargót – de örült, hogy nem így tett.

Nem tudom miért, de ezt a történetet sosem tudtam elfelejteni. Mostanra már öregebb lettem, sokkal öregebb – ötven is elmúltam. És ha belegondolok, akkor azt hiszem, a magam módján próbáltam azt csinálni, amit az öreg csavargó, és amit a rendőr is szeretett volna. Arra mentem, amerre az út kanyarodott. Ezt szándékoztam tenni 1982 nyarán, ami már nagyon régen volt, de mégis úgy emlékszem rá, mintha csak tegnap lett volna. Ez is egy olyan történet, melyet sosem fogok elfelejteni. Nem felejtet el azokat a történeteket és embereket, akik megváltoztatják az életedet.

Egy képpel kezdődött, egy festménnyel – valójában két festménnyel. Általános iskolában, rajzórán azt mondta Miss Weatherby – a valaha volt legjobb

tanárom –, hogy „fessünk meg egy történetet”. Így hát festettem egy képet erről a cigánykaraván lépcsőjén ülő öreg csavargóról, a közelben legelő tarka lováról, és még egy rendőrautó is volt a festményen. Címet is adtam neki, amit felírtam a tetejére: „Arra megyek, amerre az út kanyarodik”. Miss Weatherby kijelentette, hogy ez az addigi legjobb festményem – ezt gyakran mondta, de minden alkalommal komolyan is gondolta. Hazavittem a képet. Az édesanyám is csodálatosnak találta, még hozzá olyan csodálatosnak, hogy azt mondta, írjam alá, és kiakasztja majd a szobám falára a díszhelyre, a hajós képem mellé.

Az a másik kép, a hajós kép nagyon fontos szerepet tölt be a történetben, ugyanis a nevem Vincent, Vincent Montague. Csak az édesanyám hívott Vincentnek. A barátaim a suliban mindig Montynak vagy Vince-nek szólítottak – én viszont egyiket sem szerettem. Mindig is azt szerettem volna, ha Vincent-ként ismernek. Így hát természetesen „Vincent”-ként írtam alá a képemet.

Az édesanyám bekereteztette – mert annyira tetszett neki –, és ahogy ígérte, felakasztotta az ágyam fölé, a falra. Emlékszem, hogy azt mondta: – Ez nem lehet máshol – és közben hátralépett, majd oldalra döntött fejjel csodálta. – Tökéletesen mutat odafent, ugye? Egyszerűen oda tartozik.

Így hát egyszer csak ott lógott az öreg csavargóról készült képem a hajós képem mellett, ami mindig is

ott volt, és amit mindig is szerettem: az a festmény négy hajót ábrázolt a tengerparton, mögöttük pedig a tenger és az ég volt. Furcsamód ezt is Vincentként írták alá, és biztos vagyok abban, hogy ezért is szerettem annyira. De azt a képet nem én festettem, hanem valaki más, akit szintén Vincentnek hívtak.

Az édesanyám néha ezen viccelődött. – Vincent, szeretem azt a hajós képet – mondta nevetve –, de a tiédet még jobban.

Imádtam, amikor ezt mondja, de évekig nem értettem, hogy ez miért vicces. Csak azt gondoltam, hogy elég furcsa humora van, ami igaz is volt. Mindenestre mind a két kép az életem részévé vált, miközben biciklizni, sátrazni szerető, gondtalan általános iskolásból egyszerre végzős diák lettem, aki szerette a költészetet, szeretett álmodozni – de még sátorozni is –, és aki türelmetlenül várta, hogy mit hoz a jövő.

Amikor tanulnom kellett volna a vizsgáimra, gyakran kibámultam az ablakon az aprócska, fallal körberített kertünkre Watford külvárosában, és percekig elmélyülten figyeltem, ahogy egy rigó feltör egy csigát a fal tetején. Minden és bármi érdekesebb volt, mint az, hogy a feladatomat végezzem: még az is, ahogy a garázs esőcsatornája és a fészker szélkakasa közé kifesztett szárítókötelen lógó pizsamákat, ingeket cibálja a szél, vagy pedig az, hogy az anyám a munkából hazaérve a szomszédunkkal, Mrs. Donaldsonnal beszélget, amikor mind a ketten kint állnak bagózni egy jót.

Végeláthatatlannak tűnő ismétlésre kárhoztattak, és rettegettem a naptól, amikor majd vizsgáznom kell – de sóvárogva vártam, hogy magam mögött tudhassam az egészet, vágytam arra, hogy végre élhessek. Szerettem az otthonomat, szerettem az édesanyámat, de tudtam, hogy egy szűk világban élek, és arra vágytam, hogy elmehessek, hogy magam mögött hagyhassam Watfordot, és mint a történetbeli öreg csavargó, arra menjek, amerre az út kanyarodik.

2. FEJEZET

A halálközeli élményem

Ezekben a lusta pillanatokban – melyekből sok volt – gyakran kaptam magam azon, hogy újra és újra az ágyam fölött függő két képet nézem. Nagyon küzdöttem, hogy semmi se vonja el a figyelmemet, de sosem eléggé. Előbb vagy utóbb mindig azt éreztem, hogy már nem tudok ellenállni a kísértésnek. Oda kellett néznem.

Ott voltak: a kis képem a cigánykaravánról – Miss Weatherby szerint a legjobb festményem, melynek története még mindig a fülemben csengett –, mellette pedig a másik „Vincent”-kép. Ez egy sokkal nagyobb festmény volt nehéz fakeretben, és négy, partra húzott hajót ábrázolt, valamint négy másikat a mögöttük lévő tengeren. Ránézésre halászhajóknak tűntek, de ilyen hajókat még sosem láttam. És mind a két képet „Vincent” festette. Biztos, hogy az édes-

anyám valamikor az évek során elmondta, hogy ki is ez a másik Vincent, de akkor vagy nem figyeltem oda, vagy nem érdekelt, vagy pedig azóta már rég elfelejtettem.

De nem csak azt szerettem, hogy véletlenül ugyanaz a nevünk. Jobban szerettem a hajós festményt bármelyik képnél, amit valaha láttam. Kecsesek, színpompásak voltak a hajók: piros, kék, sárga és zöld színben pompáztak, akárcsak a cigánykaraván az én képemen. Mögöttük a néptelen tengerpart egész a horizontig nyúlt, a homokot hullámok nyaldosták, a széles, roppant széles égboltot pedig sebesen tovatűnő felhők borították. Az egyik hajónak *Amitié* volt a neve – jól láttam, hogy ezt festették a hajóorra.

Az igazság az, hogy ha aznap nem húzom-halasztom oly buzgón az ismétlést, akkor talán soha nem jövök rá, hogy mit is jelent az a szó. Ez az egész az ábrándozásomnak volt köszönhető, a vonakodásomnak, hogy csak ismételni ne kelljen. Úgy döntöttem, hogy kikeresem. Ahogy gondoltam, francia szó volt – bár franciaórán sosem találkoztam vele. Barátságot vagy szeretetet jelent. Így hát azt feltételeztem, hogy ezeket a hajókat egy francia tengerpartra vontatták ki, de hogy hová, pontosan melyik partra, arról fogalmam sem volt.

Ezzel a felfedezéssel egy időben – a város egyik antikváriumában – rábukkantam egy másik festményre, amit szintén ez a Vincent írt alá. Napraforgókat

ábrázolt. Egy könyv borítóján láttam meg, és rögtön felismertem. Az aláírás kétségtelenül ugyanaz volt, és azonnal fel lehetett ismerni az élénk, izgalmas színeket is. Biztos voltam abban, hogy ezt a festményt is az a Vincent festette, aki a hajós képemet írta alá. Még mindig nem tudom, hogy miért tartott ilyen sokáig, hogy rájöjjek az összefüggésre. Be kell vallanom, hogy meglehetősen tudatlannak és ostobának éreztem magamat, hiszen természetesen ez a Vincent igen híres – a világ valaha élt egyik leghíresebb művésze. Másfél fontért megvettem a könyvet, hazavittem, majd az elejétől a végéig elolvastam.

Vincent van Gogh, a holland festő „Vincent”-ként írta alá a képeit, ahogy én is a cigánykaravánról festett képemet. Felismerhettem volna a híres, napraforgós képét, de korábban sosem figyeltem az aláírásra, és igazából fel sem fogtam, hogy ki is festette ezeket a csodálatos napraforgókat. Azt pedig egyáltalán nem tudtam, hogy halászhajókat is festett. De ott lógott az ágyam fölött a falon a kép, a hajós képem, és a híres Vincent van Gogh festette.

Megtudtam, hogy élete vége felé egy ideig Dél-Franciaországban élt. Ott-tartózkodása idején több száz képet festett: megörökítette a tájat, valamint az ott lakó és dolgozó embereket. Néhányat közülük – köztük az enyémet – a tengernél festett, alig pár mérföldre attól az Arles nevű várostól, ahol élt. Az arles-i szobájában történt, hogy mély depresszióba esve le-

vágta a fülét. Mentális betegsége miatt a közeli kórházba került, de teljesen sosem gyógyult meg. Végül öngyilkosságot követett el.

Minél többet olvastam róla, annál többet szerettem volna még tudni, meg akartam nézni a lehető legtöbb képét, elmenni oda, ahová ő, és ott állni a parton, ahol a hajóit festette. Persze ez az elkalandozás és ábrándozás nem segített abban, hogy elmélyülten ismételjem át a tananyagot a földrajz- és az angolirodalom-vizsgára – még kevésbé a biológiára, amit különösen gyűlöltem.

De nem csak a Vincent kilétével kapcsolatos megkésett felfedezésem miatt akartam elmenni oda, ahová ő, nem csak ezért akartam megtalálni azt a tengerpartot, ahol lefestette a hajókat a homokon. Voltak még más képek is a könyvben, melyek nagyon tetszettek: az egyik egy kis hidat ábrázolt a csatorna fölött, a másik sárga fényben fürdő kávéházat egy macskaköves utcán, a csillagos éjszakai ég alatt. Mindehová el akartam menni, ahol csak megfordult. De nem a hírneve miatt, és nem is csak azért, mert történetesen ugyanaz volt a nevünk. Hanem mert az ágyam fölött függő hajós kép kis híján megölt.

Épp a szobámban ültem, az ablak melletti íróasztalomnál, és úgy tettem, mintha elmélyülten ismételnék. Pillanatokkal korábban még az ágyamon heverve próbáltam erőt gyűjteni, hogy haladjak valamit a feladatommal. Csak azért voltam az asztalomnál,

mert hallottam, ahogy az anyám felfelé jön, és nem akartam, hogy lustálkodáson kapjon. Így hát a biológiai könyvem fölé görnyedve igyekeztem a lehető legszorgalmasabbnak tűnni, és vártam az elkerülhetetlen kopogást az ajtómon. Ekkor kerültem a halál közelébe. Nem volt csattanás, nem repkedtek az üvegszilánkok. A hajós festmény – ne felejtsetek el, hogy egy nagy és súlyos képről van szó – egyszerűen leesett a falról, és hatalmas puffanással a párnámon landolt, pontosan ott, ahol alig egy perce még a fejem volt.

Csak mögé néztem, és rögtön láttam, hogy elszakadt a zsinór, ám ekkor valami olyasmi is kiderült, amit addig nem tudtam. A keret hátuljához egy papírdarabot ragasztottak, melyen megfakult írás látszott. Fogtam a képet és az ablakhoz vittem, hogy a fényben elolvashassam a szöveget.

A kis Vincentnek a nagymamádtól és a nagypapádtól, az első születésnapodon, 1964. január 27-én.

Réges-rég elmentünk erre a tengerpartra a dél-franciaországi Camargue régióba, ahol korábban Vincent van Gogh is járt, amikor megfestette ezt a képet. Természetesen a hajók nem voltak ott, de a tengerpart és az ég épp olyan volt, mint amilyennek lefestette őket. Aznap fújt a szél, és a képen szinte érezni lehet a szelet. Egy helyi üzletben vettük ezt a festményt, és évekig a hálósobánkban lógott. Ezt a képet szeretjük a legjobban a világon.

Így hát úgy gondoltuk, hogy talán te is annyira fogod majd szeretni, mint mi. És sosem lehet tudni, egy nap talán majd te is elmész a Camargue-ba, és ott fogsz állni a szélben a tengerparton, ahol egykor mi, ahol egy másik Vincent, Vincent van Gogh lefestette ezeket a gyönyörű hajókat.

Örök szeretettel,

G és G

Ha a kép nem esik le a falról, akkor a történet további része meg sem történt volna – egy olyan történet, melynek végül nagyon kevés köze volt Vincent van Goghhoz. De ha nincs ő, valamint a hajós képe, mely aznap majdnem megölt, illetve ha nincs nagymama és nagypapa, akkor, azt hiszem, sosem döntöttem volna úgy, hogy a vizsgáim után elutazom Dél-Franciaországba – oda, ahová valaha Vincent van Gogh is ment.

Vonatoztam, buszoztam, barangoltam, sátoroztam, és mindig arra mentem, amerre az út kanyargott, remélve, hogy végül majd elvezet a tengerhez, és talán ahhoz a parthoz, ahol oly sok évvel azelőtt Vincent van Gogh lefestette azokat a halászhajókat. De ez az út egy másik világba vezetett, egy teljesen más korba és helyre.

3. FEJEZET

A sehová sem vezető, hosszú, egyenes út

Így hát az első szabad nyaramon a Camargue rejtélyes vidékén, Dél-Franciaországban kószáltam: csodáltam a körülöttem lévő szélfúttá mocsarakat, a sekély, rózsaszín tavakat és csatornákat, az ódon, kőből épült farmházakat, valamint a mindenhol felbukkanó flamingórajokat. Már a látványuktól jobb kedvre derültem, hiszen gyönyörű volt ez a hely, de elszigetelt és barátságtalan is – különösen akkor, amikor napokon át süvített, üvöltött a szél. Nem tehettem mást, mint hogy meghúztam magam a sátramban, és próbáltam reménykedni, hogy nem fúj el engem is.

Amikor végre elállt a szél, milliányi szúnyog rajzott elő – úgy tűnt, hogy az összes az én sátramat nézte ki magának, és engem akar megtalálni. Lehetetlen volt aludni. Hiába szitkozódtam és csapkodtam, ez csak még tovább rontotta a helyzetet. Befújtam az arco-

mat, a nyakamat, a karomat és a kezemet a szúnyog-
riasztóval, amit az anyám tetetett be a hátizsákomba,
az útközben elkapható összes létező betegség elleni
tablettákkal egyetemben. De mint kiderült, egyik
gyógyszere sem igazán segített akkor, amikor nagy
szükségem lett volna rá.

Nem tudom, hogy a víztől betegedtem-e meg,
amit ittam, esetleg valami rosszat ettem vagy pedig az
elvakart szúnyogcsípések fertőztek meg. Azt viszont
tudom, hogy egyik este épp egy hosszú, egyenes úton
mentem, ami látszólag a semmibe vezetett – egy tölté-
sen, melynek mindkét oldalán rózsaszín tavak húzó-
d-
tak, és kanyarnak nyoma sem volt –, amikor hirtelen
furcsán kezdtem érezni magamat: mintha egyszerre
nem lettem volna önmagam. A fejemben lüktető fáj-
dalom a homlokomat nyomta. Többször is megszédül-
tem, és majdnem ájultan estem össze. Néha úgy érez-
tem, mintha a lábam nem is az enyém lenne, mintha
magától botladozna, és egyáltalán nem irányítanám.

Emlékszem, hogy a közelben flamingók lépkedtek
lustán a sekély vízben, és evés közben felemelték a fe-
jüket, kérdően nézve rám, amikor elhaladtam mellet-
tük. Hálás voltam, hogy végre eltűntek a szúnyogok,
de egyszer csak azt éreztem, hogy dühödt lökésekkel
ismét visszatér a rettegett szél, és megpróbál a móló-
ról a tóba fújni. Rákiabáltam, hogy tűnjön el, a fla-
mingók pedig hirtelen, nagy szárnycsapkodással, gá-
gogva felrepültek, és magamra hagytak az úton.

– Nem ti! – kiáltottam rájuk. – Nem rátok gondoltam! Gyertek vissza! Kérlek titeket, gyertek vissza!

De nem jöttek. Most már nem volt más társaságom, csak az ádáz szél.

Tudtam, hogy segítségre van szükségem, de nem volt ott senki, még egy házat sem láttam. Mögöttem és előttem ameddig a szem ellátott, nem volt más, csak a leszálló sötétségbe vezető út, a napfényből pedig mindössze néhány távoli fénysugár maradt. A mellettem lévő tavak már nem rózsaszínűek, hanem vérvörösek voltak. Ám ekkor, nagy megkönnyebbülésemre, visszatértek a flamingók. A fejem fölött repültek el, és széles, fekete szárnyukon lebegve százasával szálltak le a közeli szárazföldre, vidám gágogással biztatva, hogy menjek tovább. Valahogy sikerült. Úgy tűnt, mintha a sekély vízben ők is velem együtt sétálnának, az út két oldalán kísérve engem.

Csodáltam ezeknek a teremtményeknek az eleganciáját, a balett-táncosokéhoz hasonló járásukat, a nevetséges, túlméretezett, görbe csőrüket, és azt, hogy meglepően, már-már valószínűtlenül rózsaszínek. Gyufaszál lábuk mintha visszafelé gázolt volna a vízben, de hihetetlen módon mégis előre haladtak. A térdízületük ellentmondott a logikának. A csőrükkel is hátrafelé halásztak. Ezt hogy csinálják? Képesek voltak fél lábon állni ebben a szilaj szélben, és mégsem estek el. A vízen futva szálltak fel s le. Ezt hogy csinálják?

A lábam már kezdte feladni, lépésről lépésre egyre gyengébb lett. Tudtam, hogy bármelyik pillanatban összeeshetek. Az érzékeim megbolydultak, szédültem, a térdem rogyadozott. A közelben lévő flamingók döbbsen néztek rám, gágogtak és hívogattak. Éreztem, hogy elveszítem az eszméletemet és zuhanok, de semmit sem tudtam tenni ellene.

Van az alvás és az ébrenlét között egy időszak, amikor a legintenzívebbek és legvalóságosabbak az álmok, mégpedig annyira, hogy nem lehet eldönteni, véget ért-e az álom vagy elkezdődött-e már az ébredés. Akár álom volt, akár nem, fölém borult az éjszakai égbolt, és esetenül, kényelmetlenül hevertem a hátamon a köves talajon. Egy kutya szaglászta a fületem. Biztos voltam abban, hogy kutya, mert kutyaszaga volt, az orrát pedig hidegnek és nedvesnek éreztem a fületem. Az álmomban visszhangzott a flamingók gágogása, szólítottak, hogy keljek fel.

Gyengéd ujjak húzták fel a szemhéjamat, majd megsimogatták a hajamat és az arcomhoz értek. Egy hang sürgetően szólt hozzám, de egy szót sem értettem abból, amit mondott. Még mindig kétségbeesetten próbáltam begubózva maradni az álmomban, képtelen voltam – vagy nem akartam – felébredni. Ekkor felemeltek. Morgást hallottam, ziháló légzést és botladozó lépteiket. Tudtam, hogy visznek, ám még mindig sejtelmem sem volt arról, hogy ez az álmomban történik-e – és nem is érdekelt.

Hallottam a szél süvítését, éreztem a hidegét az arcomon. Csak ekkor kezdtem igazán elhinni, hogy talán már kezdek kilépni az álmomból. Erős karokat éreztem magam körül. *Vittek.* Bárki is mentett meg, csak nehezen tudott haladni, és nyögött az erőlködéstől, miközben dülöngélt. De még mindig nem tudtam felfogni, hogy mi is történik körülöttem. A megmentőm időnként mintha gyengéden gágogva szólt volna hozzám, akár egy flamingó, de a gágogásból egyszerre különös, érhetetlen szavak formálódtak: – Renzo, Renzo! – A férfi egyre csak ezeket a szavakat ismételte. Nem próbáltam már megérteni, hogy mit mond vagy, hogy mi történik velem – nem sokkal később visszasüllyedtem az öntudatlanság megnyugtató világába.